

naaet. De have efterhaanden vundet Anerkendelse og Støtte selv hos Socialdemokraterne, som i lange Tider var saare langt fra at vise nogen Venlighed overfor dette Korps. Nu ønske de deres Uddannelse forbedret paa visse Punkter, og jeg er tilbøjelig til at tro, at det store Flertal her med Regeringen i Spidsen vil imødekomme disse Ønsker, og det er rigtigt, hvad det ærede Medlem siger — det er det eneste Punkt, hvor jeg kan samstemme med ham —, at eftersom Udviklingen er stigende for de værnepligtige, er det ogsaa vigtigt og heldigt, at Underofficerernes Udvikling følger Trop dermed. Men dertil kommer ogsaa, at vi ere komne ind paa, fra mange Sider i alt Fald — og det er ogsaa fuldt anerkendt fra min Side —, at Soldateruddannelsen ikke alene er en Militærudannelse, men ogsaa en Folkeopdragelse. Set fra det Synspunkt kan Underofficersuddannelsen ikke blive for omhyggelig, thi deres Virksomhed bliver da i Modsætning til i gamle Dage ikke alene at uddanne Soldaterne til rent militære Pligter, men den bliver ogsaa et pædagogisk Arbejde, og dette vil fordre en større Udvikling af deres Aand og ikke blot af det rent manuelle. Jeg antager for øvrigt, at det ærede Medlem og hans Venner ere enige med mig deri, men det er da forbavsende, at Underofficererne ikke maa faa saadanne Kundskaber — som Stenografi f. Eks. —, som kunne være dem tjenlige i det civile Liv. For det første er Stenografi i høj Grad tjenlig for dem i deres Stilling i Militæretaten, for saa vidt lader det sig ikke gøre at standse Undervisningen i dette Fag. Men det er jo ogsaa blevet mere og mere almindeligt, at de fleste Mennesker maa kunne saa meget Stenografi, at de kunne modtage Rapporter og fremsætte dem i læselig Form.

Men hvorfor, spørger jeg — for at komme ind paa selve Sagen —, maa de ikke lære saadanne Ting, som kunne komme dem til gode i det praktiske Liv? Lige indtil for kort Tid siden have de staaet paa saa enorm lille en Løn, ja, jeg kan godt sige en saadan Sulteløn, at det var fuldkommen nødvendigt for at friste Livet, at de søgte at faa noget at bestille, hvor de kunde. Det samme gjaldt Officerskorpset, paa dette Omraade have disse to Klasser været ensstillede, de have ofte for at friste Livet maattet vandre til Haandværkeren og Købmanden for at udskrive hans Regninger, føre hans Bøger og den Slags Ting. Jeg kan ikke se andet, end at det har været berettiget og er det

endnu, selv om de nu have faaet en Smule bedre Lønning. Det lader sig nu en Gang ikke gøre at paalægge Befolkningen i det hele taget en saadan Spændetrøje, at de ikke have Lov til at anvende deres Fritid paa en saadan Maade, som de finde tjenlig og nødvendig for deres Livsførelse, og jeg skulde dog tro, at naar man tidligere har talt om og den Dag i Dag taler om Tonen i Hæren og forlanger den forbedret baade for Officererne, Underofficererne og Befalingsmændene i det hele taget, maatte det kun være godt, at disse Mænd kom i Samkvem med den øvrige Befolkning og tog Del i de Arbejder, som de kunne faa, og som kunne være nødvendige for dem. Jeg skønner ikke, at dette skulde kunne forringe deres Kendskab til Befolkningen og derved gøre dem mindre skikkede til deres øvrige Gerning. Jeg tror derfor, det er ganske umuligt at paalægge saavel Underofficerer som Officerer den Tvang. Jeg vil overhovedet ikke være med til overfor nogen Befolkningsklasse at paalægge noget saadant eller at indføre saadanne Lovregler, der bestemte, at de ikke kunne anvende den Tid, de have udenfor deres normale Tjeneste, efter Behag og paa en indbringende Maade for dem selv, om det er muligt. Jeg vil gerne gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at han har dog vel ikke tænkt, at f. Eks. Lærerne skulde være afskaarne fra at udnytte deres Fritid, og den have de da ogsaa udnyttet i videste Udstrækning, akkurat som de andre Samfundsklasser. Vi ere her inde paa et Felt, hvor ganske sikkert to modstridende Principper støde sammen, det ene gaar ud paa Individets Indklamring af en Spændetrøje, det andet gaar ud paa individuel Frihed saa meget som overhovedet muligt under Samfundsudviklingen. Naar vi nu udtrykkelig nævne Underofficererne og tale om, at disse skulde have en forøget Uddannelse, i det hele taget have deres Uddannelse omformet, skal jeg bemærke, at det gælder jo Befalingsmandskorpset i dets Almindelighed.

Jeg vender mig dernæst til det ærede Medlem fra Ringsted (Zahle), som først har givet sig af med Krigsretterne, Overkigsretterne o. s. v. Jeg kan ikke tilbageholde den Bemærkning, at det maa staa smaat til med Stoffet indenfor den radikale Lejr nu, siden de finde det nødvendigt at læse alle disse Skrivelser op om de Sager, som tilstilles Finansudvalget. Det lod heller ikke til, at Stemningen var synderlig stærk i den Anledning. For saa vidt som dette nu efter min Mening nær-